Z vojenských cvičišť přírodní ráje: vědci znají recept na jejich ochranu

13.5.2025 - Michal Andrle | Přírodovědecká fakulta UK

Kde dříve burácely tanky, dnes přežívají vzácné druhy. Vědci ze tří prestižních institucí – Univerzity Karlovy, České zemědělské univerzity a neziskové organizace Beleco – zjistili, že řízené projíždění vozidel po bývalých vojenských výcvikových prostorech významně přispívá k ochraně ohrožených druhů napříč různými skupinami organismů.

Výsledky rozsáhlého výzkumu byly publikovány v prestižním časopise *Journal of Environmental Management*. Vědecký tým sledoval **42 lokalit po celé České republice**, kde porovnával šest různých typů péče o krajinu – od tradiční pastvy a kosení až po méně běžné metody, jako je kácení náletových dřevin a právě **vozidlový management**. Tedy narušování drnu zajišťované pohybem techniky.

„Zjistili jsme, že právě řízené jízdy vozidel – ať už terénních, vojenských nebo motocyklů – podporují vznik otevřených, narušených ploch, které jsou klíčové pro přežití mnoha specializovaných druhů,“ říká hlavní autor studie **prof. Mgr. Jiří Reif, Ph.D.** z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. Na výzkumu se dále podíleli odborníci z **Fakulty životního prostředí České zemědělské univerzity** a **nevládní organizace Beleco**.

Vedle řízeného pohybu vozidel se jako přínosné ukázaly i jiné formy managementu – například pastva pro účely ochrany přírody podporovala motýly a ptáky, zatímco kosení pro zemědělství prospívalo ohroženým rostlinám. Tyto způsoby však často vykazovaly protichůdné dopady na různé

taxonomické skupiny.

„Pouze vozidlový management přinesl jednoznačně pozitivní efekt napříč všemi skupinami – cévnatými rostlinami, rovnokřídlými, motýly i ptáky. To z něj činí výjimečný nástroj v ochraně přírody,“ doplňuje Mgr. Pavel Marhoul z organizace Beleco.

Výzkumný tým doporučuje využívat kombinaci více metod péče, vždy s ohledem na konkrétní biologické cíle daného území. Výsledky studie jsou relevantní nejen pro vojenské prostory, ale i pro další **otevřená stanoviště čelící zarůstání**, jako jsou **opuštěné pastviny, lomy, pískovny či brownfieldy**.

SHRNUTÍ PRO VEŘEJNOST

- Vědci z Univerzity Karlovy, ČZU a Beleco prokázali, že řízený pohyb vozidel podporuje vzácné druhy na bývalých vojenských územích.
- Otevřené plochy s narušenou půdou jsou důležité pro přežití mnoha ohrožených druhů.
- Tento způsob je efektivní, plánovatelný a aplikovatelný i jinde než jen v bývalých vojenských oblastech.
- Studie doporučuje kombinovat více přístupů pro maximální ochranu druhové rozmanitosti.

O výzkumu:
Reif, J., **Chajma, P.**, **Dvořáková, L.**, **Marhoul, P.**, **Koptík, J.**, **Čížek, O.**, **Kadlec, T.** (2025). *Management actions based on vehicle rides support threatened species of multiple taxa in open-habitat biodiversity hotspots – Abandoned military training areas. Journal of Environmental Management, 380*, 125055. https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2025.125055